

NATTVAKAN

Medlemsskrift för HFK

HFK

ÅRG.11

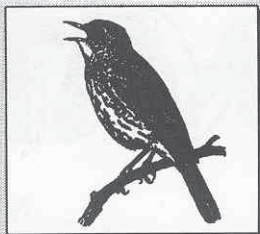
Nr 1

1997

HUDIKSVALLSREGIONENS FÅGELKLUBB

Nattvakan

utges av Hudiksvallsregionens fågelklubb (HFK).
Tidningen utkommer med två nummer årligen och
erhålls av samtliga medlemmar i HFK. Årsav-
giften för medlemsskap är för närvarande 40 kronor
och insättes på pg 88 94 30 - 5.

Hudiksvallsregionens fågelklubb

är lokalklubb till Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening (GLOF). Medlemsskap i HFK är dock oberoende av medlemsskap i GLOF. HFK:s verksamhetsområde utgörs av Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner.

Lokalklubben har till syfte att samla och stimulera intresset för fågelfaunan och skyddet av fågelmiljön i Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner. Dessutom skall föreningen verka för att sprida kunskap i fågelfrågor genom kursverksamhet och exkursioner. Föreningen skall vara ett forum där medlemmarna inspirerar och informerar varandra. En viktig uppgift för föreningen är att vara drivande i vissa frågor med anknytning till fågelskydd.

Styrelse

Ordförande

Mats Axbrink
Blockvägen 34B
824 34 Hudiksvall
Tel: 0650/963 87

Vice ordförande

Owe Nygren
Bringstavägen 16
820 75 Harmånger
Tel: 0652/300 22

Sekreterare

Sven Carlberg
Mikjenäset
820 65 Forsa
Tel: 0650/260 49

Kassör

Lars-Göran Lindström
Slåttervägen 13
824 40 Hudiksvall
Tel: 0650/141 21

Övrig ledamot

Bo Fagerström
Åsgatan 3
824 42 Hudiksvall
Tel: 0650/59 51 58

Suppleant

Lars Norman
Klockargården
820 77 Gnarp
Tel: 0652/206 61

Suppleant

Björn Selin
Varvsgatan 3A
824 32 Hudiksvall
Tel: 0650/999 06

Följ med HFK på exkursion

Hudiksvallsregionens fågelklubb
har ett digert utflyktsprogram
under alla årstider.

Fåglar och fågelskådning året runt

Mats Axbrink

Fågelskådningen förknippas oftast med vårens fågelmängder vid någon fågelsjö eller över-svåmmade åkermarker. Lyckligtvis kan vi titta på fåglar året runt, sommarens häckfåglar och den långsträckt höstflyttningen, alltifrån vadare i juni till trutar i november, är ju inte fy skam. På vintern sprider fågelbordets gäster glädje som Ni kan se i en av artiklarna. Fortsätt gärna att skicka in enkäter över Fågelbordet 96/97.

Annars brukar det kännas trögt med skådning på vintern. Det finns dock stora chanser att se åtskilliga arter även då, se exempelvis artikeln om nyårsdags-exkursionerna.

Vintern 96/97 bjöd inte på de enorma bärmängder-na som förra vintern och överraskningarna var därför få. Smådoppingen vid Vikarkvarn strax sydost om Hudiksvall dök dock upp igen till mångas glädje. Liksom ifjol hade den en vidunderlig förmåga att gömma sig för nyfikna ornitologer.

En mycket rar arktisk fågel kunde i början av februari ses vid Sörfjärden, det var en ung vitnäbbad islom som kunde ses och fotograferas på nära håll. Annars kom få roliga rapporter, men i alla fall nötkråka, storskarv och svarta piffade upp i vintermörkret. Vi får hoppas på en snar vår istället!

Innehåll nr 1 -97

Fåglar och fågelskådning
året runt 3
Mats Axbrink

1 januari, fler arter
än du tror 4
Mats Axbrink

Hudiksvallregionens fågel-
klubb fyller 10 år 6
Sven Carlberg

Från den första Nattvakan 9
Lars Göran Lindström

Ringmärkningsverksam-
heten 1996 12
Mats Axbrink
Kenneth Karelius

Notiser 17
Lars Göran Lindström

Tävling 21
Lars Göran Lindström

Fågelmätning 23
Lars Göran Lindström

Första häckningen av
Amerikansk kopparand
i Sverige 25
Bo Fagerström

Program 26

Foto på omslaget: Päruggla
Bo Silver

1 januari fler arter än du tror

Mats Axbrink

hFK:s första januariexkursioner har varit ett stående och populärt inslag bland klubbens exkursioner. Visserligen brukar inte alltför många orka kliva upp för att delta i denna "kryssarjakt", men de som är med brukar vara mycket nöjda. Kryssning av arter brukar det ju bli, det finns ingen dag på året som så många årskryss ramlar in som under årets första dygn.

Hur många arter det blir beror på ett flertal faktorer där följande förutsättningar brukar ge flest arter:

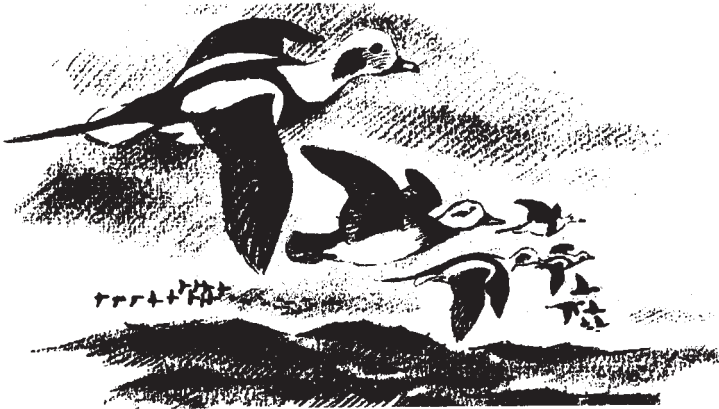
- november och december har varit milda
 - gott om bär och frön från hösten
 - bra sikt, svag vind och ingen nederbörd
- själva nyårsdagen

Att kunna lokalerna man besöker och försöka hinna med så många biotoper som möjligt höjer också artantalet. En viktig faktor är också tur. Dygnets ljusa timmar är så få att man svårligen hinner leta efter en del ar-

ter och därför får man hoppas att exempelvis orrflocken råkar sitta i en björk efter vägen!

1997 liksom de senaste åren gick i en ganska traditionell rutt innehållande bl a Hornslandet, staden och Rolfstaån (strömstare). Årets höjdare var bl a havsörn på Kuggören och gråspett i Forsa men framför allt stor-skarv på Hölick och vinterhämpling på Åvik, för båda arterna var det första gången vi såg dem på nyårsexkursionen. Totalt blev det 34 arter vilket är något sämre än de senaste åren, beroende bl a på lite bär och kylig december (se ovan).

För att undersöka hur många arter man har möjlighet att se på nyårsdagen har jag kollat på dessa exkursioner från 1988 fram till 1997. 1994 blev det inget på grund av snöstorm. Totalt nio tillfällen alltså. 13 arter har setts samtliga år. 18 arter har setts mellan 6 och 8 gånger, 17 arter 2 till 5 gånger och 16 arter setts ett år. Totalt har alltså imponerande 64 arter setts den 1 januari under dessa år.

Av arterna märks följande, alfågel (observerad under 8 år), svärta (4), salskrake (2), havsörn (6), tobisgrissla (9) och björktrast (7).

Det finns dock fler arter, bl a svarthätta, som jag vet setts i trakten den 1/1 men som HFK missat. Kollar jag på mina anteckningar av arter från 2 till 10 januari så tillkommer ytterligare 9 arter. Några andra arter som också är möjliga att se denna tid på året är, även om några av dem är mycket sällsynta, vitnäbbad islom, smådopping, vigg, alförrådare, praktejder, jaktfalk, hökuggla, kattuggla, slaguggla, lappuggla, mindre hackspett, lavskrika och nötkråka.

Sammantaget finns alltså potentialer för att se knappt 90 olika fågelarter runt årsskiftet i trakterna kring Hudik. Inte illa!

Hudiksvallregionens fågelklubb fyller 10 år

Sven Carlberg

FÖR 10 ÅR SEN BILDADES HFK. Det var verkligen på tiden. Intresse för ornitologi måste ju ha funnits i många tusen ja kanske miljoner år. Den första "fågeln"-Urfågeln (*Archaeopteryx*) levde under jura-perioden dvs för omkring 175 miljoner år sen. Den tilldrog sig säkert ett visst intresse från sin omgivning men knappast med den ornitologiska vinkel vi fågelskådare nalkas de ca 9 000 arter fåglar som lever på jorden idag. Den hade nog sin största uppgift som presumtivt lunchpaket för någon annan art, högre upp i näringskedjan. Tvåbenta upprättstående individer som spanade efter fågel uppträdde i och med att dom tidigaste primaterna för 65-30 miljoner år sen hade brett ut sig över Eurasien, Afrika och Nordamerika. De hade säkert ett intresse för sina flygande medexistenser men var väl inte kapabla att bilda intresseföreningar.

Tidig kunskap kring fåglar torde vara förknippad med jakt. Säkert lärde man sig tidigt vilka arter som var lättfångade byten och vilka som gav mest kött i förhållande till insatsen. En tidig erfarenhet bör också ha varit att vissa arter var mer lättillgängliga under vissa förhållanden tex. ruggning, häckning, spel/lek. Genom årtusenden har kunskaper och erfarenheter samlats och så småningom började man systematisera det hela

och då blev det plötsligt vetenskap.

Den som fortfarande kommer ihåg rubriken undrar säkert var tråden finns. Den är tunn men min tanke var den att varför bildades HFK just för 10 år sen. Ett fågelintresse i vidare bemärkelse har det ju funnits länge i Sverige.

Ringmärkningsverksamheten vid Ottenby fågelstation har pågått regelbundet sen 1946. I en rubrik i Vår fågelvärld 2/95 kan man läsa "Visst fyller SOF 50 år men svensk ornitologi är 300 år"! Den händelse som artikel-författaren hänvisar till, som är 300 år gammal, är den då Olof Rudbeck d.y. gör den första noggranna vetenskapliga beskrivningen av en fågel i vårt land. Det var en göktyta som han själv skjutit i Älvkarleby och året var 1695.

När sen SOF bildades 1945 hade det ju gått över 200 år och man undrar vilka former fågelskådandet hade under den perioden. Bössan var säkert "skådarens" viktigaste hjälpmedel. Fåglarna sköts och artbestämdes. En bit in på 1900-talet började handkikare och bra fågelböcker finnas tillgängliga för allmänheten. Kommunikationerna satte emellertid gränser och skådandet gick oftast till så att man gjorde en runda i sin närmiljö med kikare och handbok. Utvecklingen har idag passerat även detta hinder och dom "to-

Pärluggleunge. Foto: Bo Fagerström

kigaste” entusiasterna drar sig inte för att åka land och rike runt i jakt på rariteter.

Under det tidiga 1900-talet och fram till mitten på seklet skulle jag tro att fågelintresserade sökte sig till föreningar med turism och natur som verksamhetsområden.

Här i Hudiksvall bildades alltså en fågelklubb 1986. Liknande föreningar fanns då redan i Gävle, Sandviken och Bollnäs. Entusiasterna som i HT:s artikel i samband med klubbens bildande utpekade som kontaktpersoner är Björn Selin, Bo Fagerström och Ove Nygren.

Initiativtagarna till föreningen hade innan den bildades varit aktiva inom fågelskyddet och Svenska Naturskyddsföreningen. Bl.a. medverkade man till att fågeltornet vid Tuna-sjön kom till 1985.

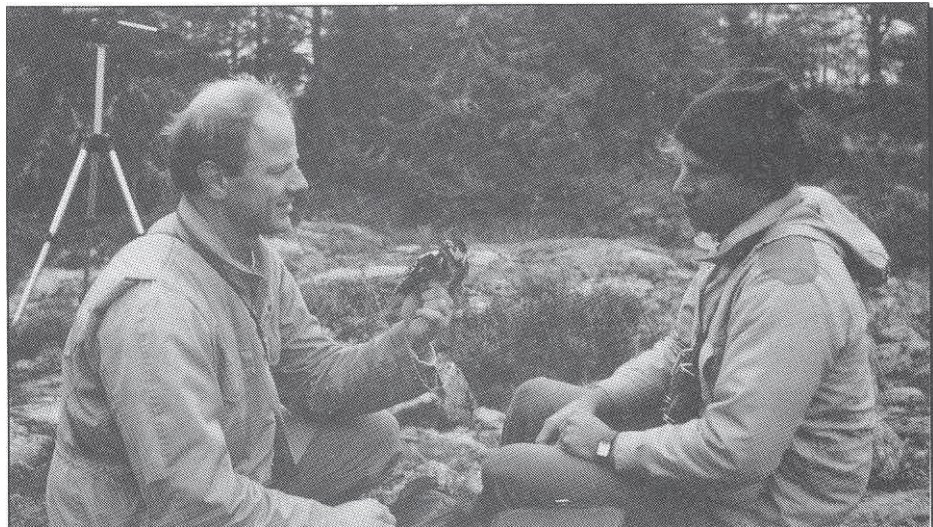
Det första protokollet är daterat 29 november 1986 och platsen var Tomashamnstugan på Hornslandet. Där och då föddes Hudiksvallsregionens Fågelklubb. Stadgar lånades från Bollnäs fågelklubb med vissa

ändringar. Vid ett möte i januari -87 gick man igenom en namnlista med presumtiva medlemmar och redan i april -87 hade klubben 72 betalande medlemmar. Den siffran har naturligtvis ökat och nu 10 år senare är den drygt 130 stycken. Medlemsavgiften var till en början 30 kr/år och har sedan höjts till blygsamma 40 kr.

Klubbens största utgiftspost är tryckkostnad för tidskriften Nattvakan som regelbundet kommer ut med två nummer per år. Första Nattvakan kom ut redan hösten -87. Tidskriften produceras helt ideellt och innehåller reportage, artiklar, tävlingar och inte minst information till medlemmarna.

Genom åren har ett antal studiecirkelar genomförts och klubbmedlemmar har aktivt deltagit i SOF:s inventeringsprojekt. Uppskattade skådarresor har företagits till bl.a. Runde, Falsterbo, Varanger, Öland, Lettland, Israel m.fl. spännande resmål.

Basen i verksamheten är ändå skådande i hemmareviret. Kustlokaler i Hudiksvall

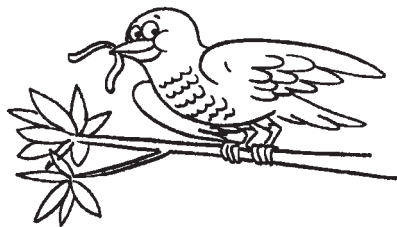
Mats och Bosse studerar en hackspett. Foto: Bo Fagerström

och Nordanstig har genom åren bjudit på många oförglömliga upplevelser. Vi har ett varierat program som täcker alla årstider och även innehåller inomhusträffar. Ett par klubbmedlemmar är mycket aktiva ringmärkare och deras verksamhet är säkert en viktig pusselbit i helhetsbilden av Sveriges fågelfauna. Vi har också medlemmar som arbetar i olika projektgrupper till exempel örnen, trana, fjällgås. Det finns alltså en stor samlad kompetens inom klubben. Man lär sig alltid något på våra träffar och kommer aldrig "tomögd" hem.

Jubileums mötet hade vi i Hedestugan och uppslutningen var god - Nästan 30 medlemmar deltog.

Mötet inleddes med att ordföranden läste upp det första protokollet och sen gav sekreteraren några glimtar ur verksamheten under åren som gått. Protokoll, tidningsurklipp och andra handlingar fanns tillgängliga under kvällen och många gamla minnen väcktes till liv.

Vid bildvisningen flödade nostalgien och man fick det bekräftat igen att det finns många duktiga fotografer i klubben. Stort intresse och många kameravinklar ägnades den praxejder som fanns till beskådande vid vår kust i våras. Två trevliga och kluriga frågesportsövningar fick sina rättmätiga segrare och vi andra fick vår kunskapsbas lite utvidgad. Naturligtvis fikades det också och dagen till ära byttes den klassiska glassburken med smörgås mot jubileumstårta. Marsipanfåglarna på tårtan förblev obestämda men att mötet var lyckat och att klubben har luft under vingarna det var vi alla eniga om.

från den första Nattvakan

Det första numret av Nattvakan utkom hösten 1987. Jag tänkte att det skulle vara roligt att ta med ett utdrag från HFK:s premiärnummer. Som synes nedan var aktiviteten god redan på den tiden och en imponerande mängd fåglar sågs. Det tycks dock även då ha varit samma bekymmer som nu, alltför få deltagare på exkursionerna.

Den gångna verksamheten

1987-03-16, Ugglor

Den traditionsenliga uggleutflykten blev traditionsenligt inställd p g a dåligt väder. Det var synd eftersom en hel del ugglor tycks ha varit i farten, framför allt pärluggla och slaguggla, både dagarna innan och efter, för första gången på tre år. De knappt tio entusiasterna som dök upp hade ändå som vanligt en trevlig och lärorik kväll med ugglesång på band och ivriga studier i böckerna och av uppstoppade demonstrationsexemplar.

1987-03-28, Hackspettar

Den här exkursionen startade med de allra sämsta förutsättningar. Det var snöblandat regn och lite blåsigt när vi träffades kl 05.00 på Möljen. Trots allt gav vi oss ut på Hornslandet. På Hölick studerade vi en flock gråsiskor i sällskap med en misstänkt snösiska. Isen låg så långt man kunde se i det dimmiga vädret. På väg mot Kuggöarna såg vi de första bofinkarna för året vid vägkanten. Vid framkomsten till Hällkrok stannade vi till vid aspallén. Här var det full aktivitet på hack-

spettarna, större hackspett och gråspett, som även sjöng sitt något veka, fallande kly-kly-kly. Uppvärmda av detta fortsatte vi till Kuggöarna. Förgäves sökte vi efter öppet vatten till havs. Långt ute på isen kurade dock några trutar i väntan på varmare väder och vi styrde kosan mot Hudiksvall nöjda med dagens upplevelser.

1987-04-11, Hackspettar

Sex tappra skådare ger sig klockan 05.00 ut på Hornslandet för att leta hackspettar. Vädret är fint och skidföret suveränt. Skaren är hård som asfalt. Särskilt många hackspettar bjuder inte Hornslandet på den här morgonen men ett par gråspettar lyckas vi i alla fall locka till oss.

Vid fiket på Lotstornsberget ser vi starar, storskrakar, dubbeltrast och is, is, is...

1987-04-25, Hornslandet

Strålände vårsol mötte de tio entusiaster som med förstärkning i form av två Söderhamnsskådare tagit sig ut till Hornslandet denna april morgon. Förväntningarna var nog lite högt uppskruvade då vi visste att massor

av sjöfågel hade samlats längs södra Hornslandskusten i den nordliga vinden dagarna innan och både pilgrimsfalk och havsörn hade obsats.

Drivisen hade drivit ytterligare en bit längre ut än dagen innan men hundratals sjöfåglar låg fortfarande kvar, mest ejder. Mycket småskrak och knipa, en del storskrak, några bläsänder, krickor, alfåglar och en svarthakedopping sågs. Dessutom passerade en flock misstänkta vinterhämplingar. Därefter begav vi oss till Kuggöarna och medan en kallfront tornade upp sina bymoln passerade ett dussin storskarvar och ett par stenfalkar medan en häger kämpade mot nordanvinden över havet. Fem tobisgrisslor sågs tillsammans med ett knappt hundratal ejdrar.

De riktiga rariteterna, som borde varit här, saknades dock. (Dagarna efter sågs här svart rödstjärt och ringtrast.)

1987-06-05, Runde

Årets höjdpunkt blev resan till Norge, som lockade till sig tolv fågel- och naturintresserade personer. I två minibussar lämnade vi Hudiksvall vid middagstiden med siktet inställt på Runde, Norges sydligaste fågelberg beläget i Atlanten några mil sydväst om Ålesund.

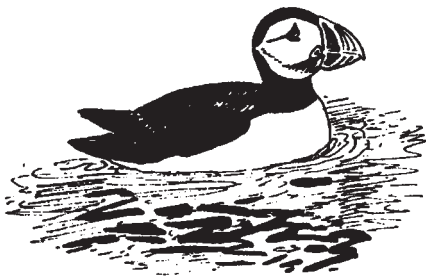
Efter övernattning i Fokstumyra, ett mycket fint fågelreservat alldeles på gränsen till Dovrefjällsmassivet, fortsatte vi resan tidigt på lördagsmorgonen. Det var en märk-

lig upplevelse att lämna vårvintern i Fokstumyra för att någon halvtimme senare möta sommaren i den gudomligt vackra Romsdalen.

Efter en tur med färja och passage över tre broar var vi så småningom ute på den allra sista ön som är Runde.

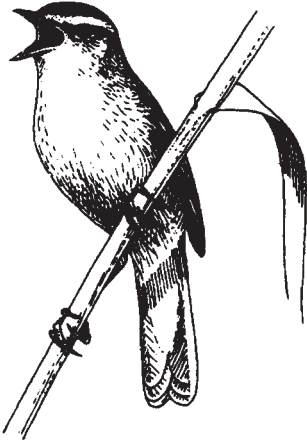
Som en borg reser sig ön ur havet och överallt ser man fåglar framför allt tretåiga måsar. Det lär finnas 400 000 av dem på ön. Från campingplatsen, belägen på öns norra sida vid foten av "fjället", såg vi varje dag fiskande havssulor, en oförglömlig syn!

Orsaken att så många fåglar trivs på Runde är öns konstruktion. Med sina lodräta väggar, uppåt 300 meter höga, erbjuder sådana arter som kryckjor, stormfåglar, grisslor, lunnefåglar, havssulor, tordmular mm de bästa betingelser för häckning. Våra speciella favoriter under Rundevistelsen blev nog ändå de 300 000 lunnefåglarna som uppehåller sig på ön. Med hjärtat i halsgropen låg vi fastklamrade vid öns sydbranter och studerade de nästan overkliga fåglarna när de kom inflygande till sina bohålor.

På denna fantastiska ö såg vi också storlabb, jagande pilgrimsfalk (dagligen), havsörn, ringtrast, vinterhämpling, prutgås och mycket mer.

En båttur runt ön där vi kom i verklig närtkontakt med fåglarna blev avslutningen på en spännande, trevlig och lärorik resa.

1987-06-13, Nattsångare

Den mycket sena och kalla försommaren gjorde att siktet inte var högt ställt denna kväll. Dock hade några trevliga nattsångare varit i farten kvällarna innan och ett drygt

halvdussin klubbmedlemmar med tillskott av en Sundsvallsskådare dök upp. Först besöktes fågeltornet vid Tunsjön där en hornuggla jagade och några tranor tycktes vara på väg mot söder!

Därefter avlyssnades vattenrall och rorsångare vid Mikjenäset söder om Forsa. Den kornknarr som spelat dagarna innan (liksom förra året) hade dock inte kommit igång. Näktergalen i Utnäs lyckades nätt och jämnt pressa fram ett par toner i kylan. Den tidigare hörda gräshoppsångaren vid Nansta kunde dock avnjutas av samtliga deltagare innan de flesta fann för gott att vända hemåt.

Några fortsatte dock lyssnandet och nu hade kornknarren vaknat liksom ytterligare en näktergal vid Mikje. Alldeles söder härom sågs minst en, eventuellt två nattskärrehannar på vägen med ögonen lysande röda i strålkastarskenet. Således en inte helt hopplös kväll trots vädret.

Kenneth ringmärker pärluggleungar. Foto: Bo Fagerström

Ringmärknings- verksamheten

1996

*Mats Axbrink,
Kenneth Karelius*

RINGMÄRKNINGEN SYFTAR JU i första hand till att se vilka olika flytt-ningsvägar fåglarna har samt vilka åldrar de uppnår. Det finns dock många fler uppgifter som kan fås fram. Vid framför allt boungemärkning kan vi få fram uppgifter på hur häckningsframgången är. Från 1996 märks exempelvis den fortsatt mycket svaga svartvita flugsnappar-stammen, 71 märkta ungar är det sämsta under de sista fem åren. Även hos talgoxe var resultatet relativt dåligt, medan blåmes hade ett riktigt bra år (se diagram nästa sida).

Dålig reproduktion hos tättingar borde ju i rimlighetens namn även innebära svaga märksiffror vid höstens märkning av flyttande tättingar. Som så ofta hade vi svårt att se ett sådant samband, tvärtom, rekordfångster noterades för många arter bl a lövsångare, gransångare, blåhake och grönsiska, vilket sannolikt beror på att vi i huvudsak fångar fåglar som inte är födda i vårt område. Hos några arter, bl a törnskata och törnsångare, där de flesta fångade individerna är födda nära Hudiksvall var däremot fångsten dålig. Som vanligt är det dock vanskligt att dra några långtgående slutsatser när det gäller biologiskt siffermaterial.

Om ungfågelproduktionen var dålig bland

många tättingar var den desto bättre i skärgården, arter som silver- och fisktärna, havstrut samt tordmule märktes i rekordantal. Av den totala märksumman hos pull, 1 390 st, stod skärgården för hela 1 047.

Den massiva flygg-märkningen, 2 382 st, berodde på flera faktorer. Under årets första månader kunde stora mängder av gråsiska, domherre och sidensvans ringmärkas vid Kenneths fågelbord. Det mycket torra och stabila väderläget under september innebar att ringmärkningen på Reffelmansviken kunde bedrivas med full intensitet, av 9 helgdagar i september kunde fler än 150 fåglar ringmärkas på 4 av dessa dagar. Rekorddag blev 14/9 med 184 märkta individer. Trevliga inslag under hösten var ex två höksångare och fyra näktergalar.

Återfynd och kontroller

Under större delen av året, men främst under hösten, kom återfynden i en ständig ström. Vid årets slut kunde vi summera hela 55 egna återfynd och 4 kontroller av främmande ringar. Självklart skulle det ta för mycket plats att redovisa alla dessa här, men godbitarna skall vi alla fall rapportera.

Att de flesta fågelarter återvänder till sina födelseplatser när de skall till att häcka fick

vi två återfynd som bekräftar. En **gråtrut** hittades, 5 år gammal, bara 10 km från sin födelseplats. Än värre var en **silltrut** som hittades död tre år gammal på samma ö som den var märkt som bounge. Båda fåglarna hittades under häckningstid.

Fler **silltruts**återfynd finns att berätta om och då bl a en som avlöstes nära Tel-Aviv, Israel (1) och en som märktes på Vitörarna 1994 och hittades död 15/10-96 vid Kongo-floden i Zaire (2) på ett avstånd av 7 092 km. Årets mest spektakulära och glädjande återfynd.

Gråtrut flyttar ju inte lika långt, men vi får betydligt fler återfynd. Av 20 rapporterade 1996 kan nämnas ett vinterfynd från Norges sydspets (3). Fågeln var märkt på Sandreveln 1995.

Av tre **havstruts**återfynd avlöstes en fågel märkt på Tihällsten 1993 i Schwerin, Tyskland (4).

Alla fem **skrattnäs**återfynd var avlästa, levande fåglar. Fyra från Holland (5) och en från England (6).

Från västeuropa kom för övrigt flera åter-

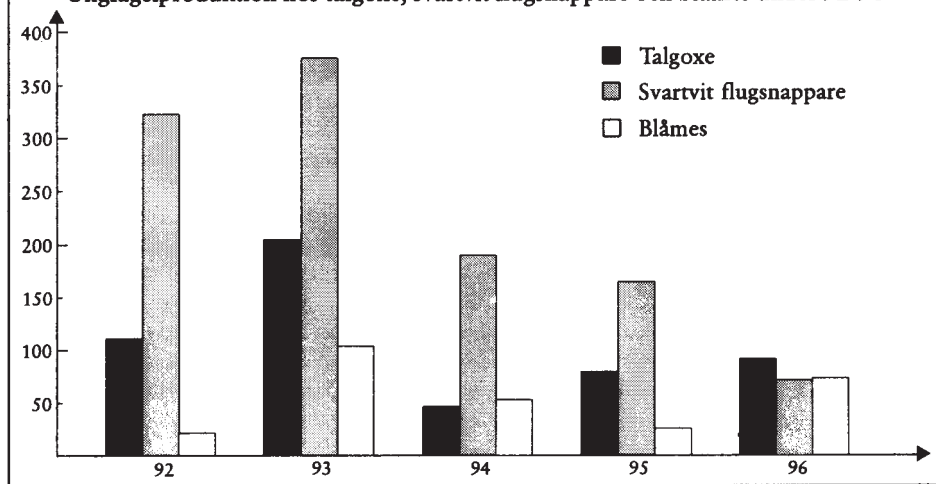
fynd. En **ormvråk** märkt i Rogsta bildöddades i Schlesweig-Holstein (7). En **tofsvipa** märkt i Delsbo 1992 dog i Seine-Maritime, Frankrike (8). En **knipa** sköts på Jylland (9). En **sävsparv** märkt på Reffelmansviken 1994 kontrollerades av ringmärkare i södra Frankrike (10).

Två andra fåglar märkta på Reffelmansviken var en **järnsparv** som flög mot ett fönster i Berlin (11) och en **grönsiska** som kontrollerades vid Falsterbo (12).

Ett mycket intressant återfynd var den gamla **blåhake**hanne som märktes i september 1994 och hittades död nära Vågå, Norge (13) i maj 1996, sannolikt mycket nära sin tänkta häckningsplats. Fyndet ger en bra indikation på vilket ursprungsområde som våra höstflyttande blåhakar har.

Som vi nämnde i Nattvakan 2/96 så kontrollerades en gulärla och en lövsångare med främmande ringar den 31/8-96 på Reffelmansviken. **Gulärlan** var märkt i Bjärred, Skåne (A) förra hösten medan **lövsångaren** var märkt på en ö utanför Bodö, Norge (B) 28 dagar tidigare.

Ungfågelproduktion hos talgoxe, svartvit flugsnappare och blåmes under 92-96

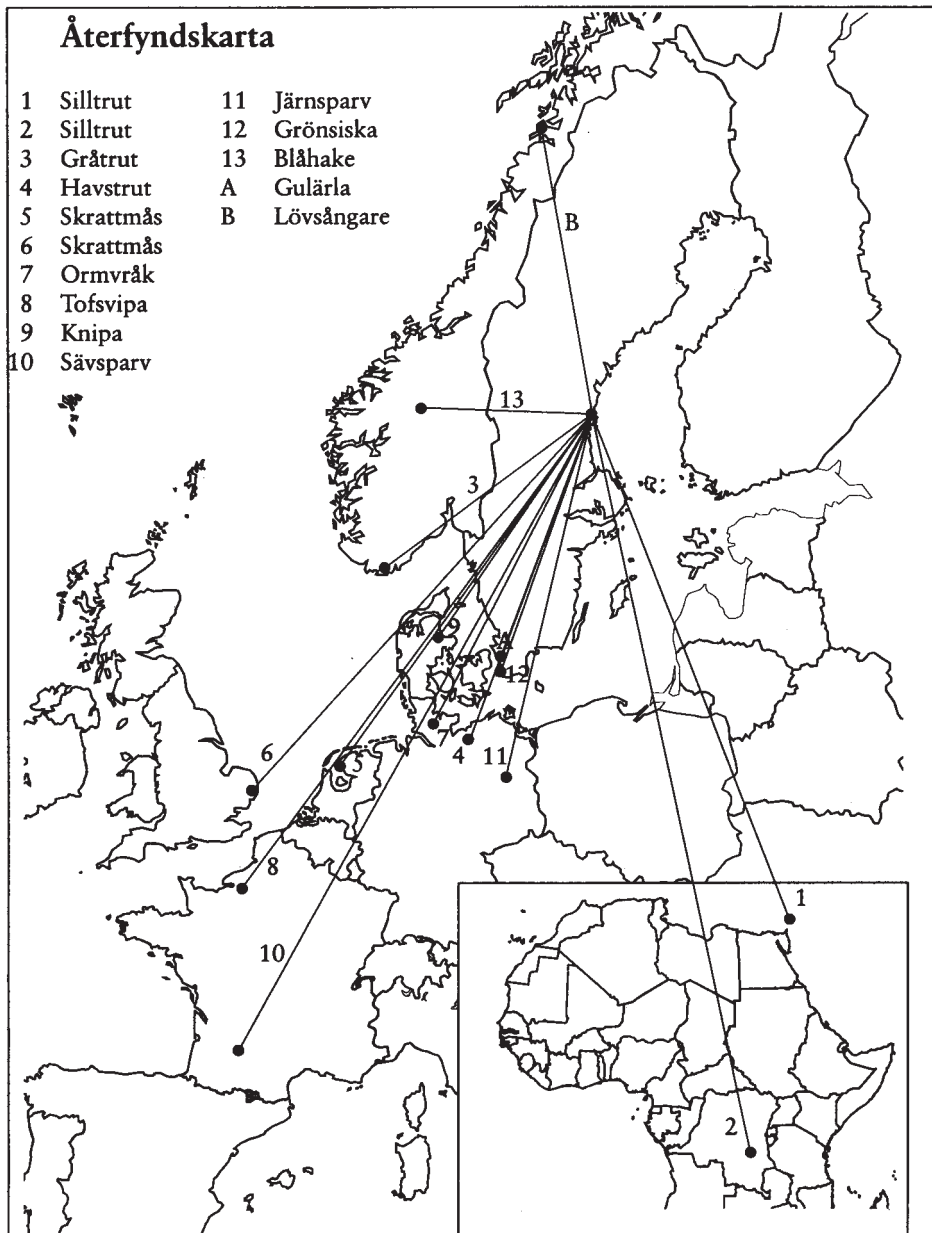

Art	Pull	Flygg	RMV	Summa
Gräsand	1	1		2
Knipa		1		1
Brun kärrhök	4			4
Duvhök	7			7
Ormvråk	8			8
Tornfalk	6			6
Strandskata	1		1	1
Mindre strandpipare	2		2	2
Tofsvipa	1			1
Roskarl	11			11
Labb	6			6
Skrattmåå	74	4	4	78
Fiskmåå	37	3	3	40
Silltrut	227			227
Gråtrut	316	1	1	317
Havstrut	90			90
Skräntärna	5			5
Fisktärna	74			74
Silvertärna	139			139
Tordmule	77	3		80
Tobisgrissla	9			9
Berguv	6			6
Sparvuggla		1		1
Kattuggla	7			7
Hornuggla	1			1
Tornseglare	2			2
Göktyta	6			6
Ladusvala	4			4
Trädpiplärka		13	13	13
Ängspiplärka		16	16	16
Gulärka		7	7	7
Sädesärka	6	6	5	12
Sidensvans		33	30	33
Strömstare		1		1
Gärdsmyg		1		1
Järnsparv		134	134	134
Rödhake		33	33	33
Näktergal		4	4	4
Blåhake		115	115	115
Rödstjart		4	3	4
Buskskvätta		3	3	3
Koltrast		2	2	2
Björktrast		1	1	1
Taltrast		2	1	2

Art	Pull	Flygg	RMV	Summa
Gräshoppsångare		2		2
Sävsångare		14	14	14
Busksångare		1		1
Rörsångare		20	20	20
Höksångare		2	2	2
Ärtsångare		19	18	19
Törnsångare		19	19	19
Trädgårdssångare	1	33	34	34
Svarthätta		25	25	25
Grönsångare		1	1	1
Gransångare		121	121	121
Lövsångare		470	467	470
Kungsfågel		2	1	2
Grå flugsnappare		1	1	1
Svartvit flugsnappare	71	7	3	78
Stjärtmes		4	3	4
Talltita		25	23	25
Svartmes	9	5	1	14
Blåmes	73	123	112	196
Talgoxe	92	142	119	234
Nötväcka		3	3	3
Törnskata		8	8	8
Nötskrika		3		3
Skata	3	2	5	5
Kaja	8			8
Kråka	4			4
Stare	4	1		5
Pilfink		28	11	28
Bofink		39	39	39
Bergfink		55	54	55
Grönfink		65	63	65
Steglits		2	2	2
Grönsiska		282	282	282
Gråsiska		167	165	167
Snösiska		9	9	9
Rosenfink		10	10	10
Domherre		101	101	101
Lappspurv		1	1	1
Gulspurv		87	83	87
Ortolansparv		1	1	1
Videsparv		8	8	8
Sävsparv		83	83	83
Summa	1390	2382	2269	3772

Återfyndskarta

1 Silltrut	11 Järnsparv
2 Silltrut	12 Grönsiska
3 Gråtrut	13 Blåhake
4 Havstrut	A Gulärta
5 Skrattmå	B Lövsångare
6 Skrattmå	
7 Ormvrak	
8 Tofsvipa	
9 Knipa	
10 Sävspär	

Notiser Notiser Notiser Notiser Notiser

Svenska tranor "avlästa" i Spanien

Ringmärkning av stora fåglar med väl synliga ringar i olika färgkombinationer är en mycket framgångsrik metod. Sedan några år har drygt 100 svenska tranor (som ungar) försetts med ringar.

I Spanien har tranforskare och parkvakter i ADENEX tranreservat läst av flera färgmärkta tranor: ryska, finska, tyska och svenska. En svenskmärkt trana har tack vare sin ortstrohet gjort sig allmänt känd och går under namnet "Svensson". Han märktes som bounge utanför Tranemo i Västergötland 1992. Redan 6 november samma år observerades han i Obando i Spanien. Dit har han sedan återvänt till näst intill samma kvadratmeter 1993, 1994 och 1995.

Äldst i svängen är tranan märkt med en röd ring nr NO 4. Sedan hon skadats under nattflygning i Frankrike hösten 1985 som ettårning, blivit omhändertagen, vårdad, ringmärkt

och släppt i mars 1986, har hon återvänt till Hornborgarsjön på vårflyttning varje år t.o.m 1995. Hon har blivit känd som "Madame Rouge" och är sina dryga tio år till trots alltså ett mysterium. Ingen vet ännu var i Skandinavien hon häckar, eller var hon tillbringar vintern.

Flera svenska tranor har avlästs just i Obando. I januari 1996 blev den svenska delegationen förevisad en ungtrana som även den var ringmärkt i Tranemo, Västergötland.

Ur Vår Fågelvärld 6-7/1996

Tidigt vårbete missgynnar tofsvipor

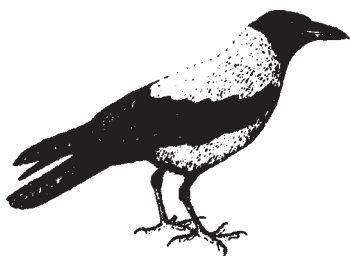
En dansk studie har visat att tofsvipans häckningsframgång minskar i områden där betesdjuren släpps ut tidigt. Orsaken är att kreaturen trampar ner bona. Betydligt fler bon trampades sönder än plundrades av predatorer. Förutom tofsvipan drabbades även rödspov, rödbena, strandskata, brushane och enkelbeckasin av kreaturstamp.

Studien visar även ett samband mellan hög kreaturstäthet och dålig häckningsframgång och föreslår begränsningar av tätheten och senare utsläppning i fågelrika områden.

Källa: Dansk Orn. Foren. tidsskr. 90 (1996):8

Påhittiga kråkor

Kråkorna på Nya Kaledonien utanför Australien är lika teknologiskt sofistikerade som stenålders människor, enligt den nya-zeeländske forskaren Gavin Hunt. Fåglarna tillverkar redskap av löv och kvistar och använder dem till att fånga insekter. Varje typ av redskap tillverkas på exakt samma sätt över hela ön, oavsett råmaterial. En sådan standardisering uppnådde våra förfäder först sent i historien.

Två typer av redskap är vanligt förekommande: böjda kvistar och spetsiga, tillskurna löv. Vid flera tillfällen såg Hunt hur en fågel bröt av en kvist för att sedan ägna flera minuter till att forma den till en krok med hjälp av näbben. Löv försågs ofta med hullingar för att göra dem mer användbara som harpuner. Beteendet är den mest avancerade redskapstillverkningen som observerats hos en vild djurart.

Källa: *Nature* 960118.

Finska silltrutsungar sjukdomsdrabbade

En av de fågelarter som minskat mest i Östersjöområdet är silltruten. Många kolonier har reducerats till bråkdelar jämfört med tidigare och några är helt uttraderade. Flera under-

sökningar har pekat mot att den viktigaste orsaken är dålig häckningsframgång. Detta kan synas märkligt då födotillgången i den gödda Östersjön snarare ökat än minskat. Flera av Östersjöns övriga fåglar har också ökat i antal på senare år.

Nu har en undersökning i en silltrutskoloni på Söderskär i Finska viken kanske kommit förklaringen på spåren. Den visar nämligen att en oväntat stor andel av silltrutsungarna dör av sjukdom innan de når flygfärdig ålder. Sjukdomen yttrar sig som snabb viktminskning. Denna orsakas i sin tur av inflammationer och skador på lever, njurar, hjärtmuskulatur och tarmar och leder efter hand till allmän blodförgiftning och död.

En del ungar dör som nykläckta, men många drabbas först vid ett par veckors ålder.

Sjukdomen påverkas uppenbart inte av födobrist. Silltrutsungar som fick extra födotillskott dog nämligen i samma omfattning som de övriga.

Vad som orsakar inflammationerna hos silltrutsungarna återstår ännu att utreda.

Källa *Ornis Fennica* 73:69-77.

Vår Fågelvärld och SOF på Internet

I november blev Vår Fågelvärlds egna hemsidor på Internet färdiga. De produceras med

hjälp av tidningen Hallandsposten i Halmstad, och du finner dem på adressen <http://www.ornitologerna.se>.

Syftet är naturligtvis att följa med i den snabba utvecklingen inom mediet, men också att söka nya vägar för information och diskussion om fåglar.

På våra sidor finner du material från de senaste nummerna av Vår Fågelvärld, aktuell information från SOF (Sveriges Ornitologiska Förening); värdefulla adresser till ornitologiska föreningar och en hel del annat. Sidorna uppdateras regelbundet, minst varje gång en ny VF kommer ut.

Utvecklingen på "nätet" går mycket snabbt och nya ornitologiska "sidor" kommer varje dag.

Ur Vår Fågelvärld nummer 8, 1996

Örnen Hilda röntgad

Kungsörnen Hildas benbrött har nu läkt. I går röntgades honan som överlevde krocken med tåget, på ett mirakulöst sätt, på Djursjukhuset i Gammelstad.

- Nu ska fågeln flygtränas innan den släpps till våren, säger Laila Boström, Berguv Nord. Hilda blev på juldagen påkörd av tåget strax ovanför Polcirkeln. Lokföraren var överty-

gad om att fågeln hade dött vid kollisionen med tanke på den höga hastigheten som tåget hade och han stannade aldrig tåget och kollade hur det hade gått. Först vid framkomsten till Gällivare, sex mil senare, upptäcktes den korsfästa fågeln, vars vingar satt fastkilade under ett utrymme vid plögen och benen hängde rakt ned.

Fridlyst

Först hade man tänkt avliva kungsörnen, men den är ett fridlyst djur. Därför kontaktades Berguv Nord och fågeln som brutit skenbenet på två ställen opererades på Djursjukhuset i Gammelstad. Benet lagades med mörgstift.

Djurvännen Laila Boström i Åkerby, utanför Boden har därefter vårdat fågeln.

- Den medicinska behandlingen av kungsörnen har bekostats av Djursjukhuset och eftervården av Berguv Nord, berättar hon.

I går röntgades Hildas ben på Djursjukhuset.

- Fågelns fraktur har läkt mycket bra. Det har inte blivit någon broskbildning som påverkar honans knäledsförmåga, berättar Boström.

Flygvöljären

Kungsörnen Hilda är uppskattningsvis en sex-sjuårig hona. Hon är idag mycket pigg och äter bra, trots att fågeln som vägde 6,8 kilo vid olyckstillbudet gått ned i vikt.

Det som återstår är att träna upp fågelns flygförmåga igen. Den kommer därför att placeras i flygvöljären, en bur som är 20 meter lång, 5 meter bred och 5 meter hög.

- Där ska fågeln träna upp muskulaturen i benet för att få en bra koordination.

Eget revir

Enligt Boström är stammen av kungsörn i Norbotten stabil. I Sverige finns idag 700 par.

Kungsörnen Hilda är en stationär hona med ett revir.

- Det är en väldigt viktig fågel, eftersom hon troligen har en partner däruppe. Kungsörnen kommer därför att släppas i sina gamla hemtrakter vid Polcirkeln. Troligen sker det under april, maj.

-Då har det också hunnit bli en drägligare tillvaro för viltet, säger Boström.

Saxat ur NSD, 12/2-97

Rätta tävlingssvar

Roligt att så många deltog i den förra tävlingen. Rekordmånga, 12 stycken, skickade in sina förslag. Antalet rätt varierade från 22 till som mest 29. Det gick bra för Hassela då det visade sig att de två deltagare som hade flest antal rätt, Bertil Faxeus och Per-Ivar Persson båda har anknytning till Hassela, den ena sommarboende och den andra ständigt boende där. Efter lottdragning vann Per-Ivar en fågelbok av Lars Jonsson.

Många olika förslag kom in, speciellt på "kobbe i Hudiksvalls kommun" där jag fick lära mig en rad nya namn på öar och skär i vår närhet som viggen, korpen, måsen osv, men de här svaren var det som jag hade tänkt mig.

Bladbas - Lövsångare
Dalamamma - Morkulla

Fett kreatur - Talgoxe
Sädesgnäll - Kornknarr

Ber andra slå en signal - Ringduva

Rovfågel på kvällen - Aftonfalk

Insekt som är med i en kör - Gräshoppsångare

Färgat huvudspår - Röd- eller Grönben

Är Carl XVI Gustav i Tärnaby - Kungsfiskare

Kobbe i Hudiksvalls kommun - Skärfläcka

Pratglad sjöfågel - Snatterand

Securitas förkortning - Vaktel

Vokalist i Lappland - Nordsångare

Oväderspippi - Stormfågel eller Snösparv

Tygmössa - Sammetshätta

Liten gapig rovfågel - Mindre skrikörn

Sumpmarksbåt - Träsk- eller Kärrsångare

Två gånger paus - Dubbeltrast

Kruka i kolgruva - Svartmes

Blek käft - Vittrut

Kalkstensfågel - Marmorand

Melodi Lennart - Sångsvan

Vattendragsfartyg - Flodsångare

Sittopp på vattnet - Sjöorre

Spetsig farkost - Vassångare

Carlsson tryne - Tordmule

Spänvisslare - Fjällpipare

Färgspel(a) - Grå lira

Oerfaren insektsförtärare - Grön biätare

Rebusen - Amerikansk kopparand

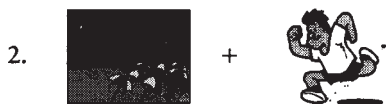
Hoppas att även ni som inte har skickat in era svar har haft nöje utav tävlingen. Det var i alla fall roligt att fundera ut de olika frågorna.

Kobbe i Hudiksvalls kommun

tävling

Här gäller det att komma på vilka fåglar som döljer sig under bildrebusarna. En del av dem förekommer inte i Sverige. Skicka ditt svar till Lars Göran Lindström, Slåttervägen 13, 824 40 Hudiksvall. Priset blir en fågelbok av något slag. Svaren vill jag ha senast 15/4.

NATURBOKHANDELN

Sveriges Ornitologiska Förening

KVALITET!

LÅGPRIS!

KIKARE
NATURBÖCKER
FRITIDSKLÄDER
NATURLJUD
M.M.

av hög kvalitet: Tubkikare, handkikare, minikikare, nybörjarkikare, stativ m.m.

från hela världen om fåglar, växter, däggdjur, områden/resor, barnböcker och mycket mer...

förutom Fjällräven och Helly Hansen även Thomas Cook Adventure och Nokia-stövlar.

CD-skivor och ljudkassetter med fågelsång och naturljud från hela världen.

Luppar, artlistor, anteckningsböcker, sittdynor, rovfågelsiluetter, bird-feeders m.m., m.m.

Medlemmar i SOF har 10% rabatt på alla böcker, CD, ljudkassetter och fritidskläder.

Skicka efter vår katalog-gratis!

Tre goda skäl att välja Naturbokhandeln

PRISET

Originalprodukter alltid till lägsta pris (jämför gärna!) och inga dolda kostnader!

FÖR FÅGLARNA

Helt ägt av SOF-allt överskott går till föreningens arbete med fågelskydd, fågelforskning och främjandet för fågelintresset.

SERVICE

Varor i lager-snabba leveranser, stort sortiment, reservdelar, ansvar och kunskande.

Prisexempel på kvalitetskikare (november 1996)
Priserna kan komma att justeras uppåt eller nedåt-ring för aktuella priser.

Kowa TSN1 utan okular.....	5 290 kr
Okular TSN 30x w.....	2 190 kr
Kowa TS 611 utan okular.....	3 790 kr
Okular TS 611 27x w.....	1 490 kr
Zeiss 10x40 BGAT"P.....	9.990 kr
Swarowski 8x30 SLCWB.....	6 490 kr
Swift Audubon 8,5x44 SOF.....	2 690 kr

Beställ per POSTORDER, med snabba leveranser till minimala kostnader.

Ordertelefon:

0485-441 00

Naturbokhandeln

Sveriges Ornitologiska Förening

Stenhusa gård, Stenåsa

380 62 Mörbylånga

fågelbordet

1996-97

Glädjande nog verkar matning av fåglar, under vinterhalvåret, vara en populär sysselsättning för flertalet av fågelklubbens medlemmar. Många (25) svarade på HFK:s enkät om hur det gått med fågelmatningen under denna vinter.

Lars Göran Lindström

Att mata fåglar under vinterhalvåret är en trivsamt sysselsättning. Man kommer fåglarna mycket närmare än man gör annars och så gör man ju en insats för fåglarnas överlevnad. Själv väcktes mitt fågelintresse när vi flyttade till Håsta by och jag började mata fåglar under vintern. Det blev att köpa en fågelbok så att man kunde få reda på vilka arter som fanns vid fågelbordet. Inköp av kikare blev nästa steg, den behövdes ibland för att kolla in fåglarna vid deras matbord, och på den vägen är det. Här följer en sammanställning av fågelklubbens enkät om fågelmatningen.

Foder

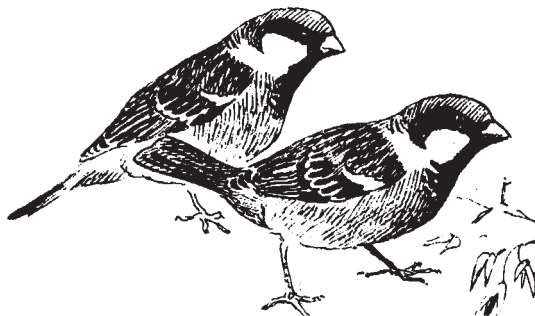
Alla som skickat in enkäten använder solrosfrö. Det är ju energirikt och passar till de flesta arter. Många har också satt ut talg vilket mesar och hackspettar säkert är glada för. Ungefär en tredjedel av alla har också hampfrö och havre som främst gulsparrar tycker om. Några har också satt ut frukt och nötter till glädje för bland annat trastar.

Mängderna foder som satts ut varierar från ca 25 till flera hundra kilo. Willy Karelius, som bor i Kytte, satte exempelvis ut 150 kg solrosfrö, 200 kg havre, 200 kg bröd och 10 kg talg. Typen av fågelbord fördelar sig ganska lika mellan doserare, fågelstuga och markmatning.

Arter

Tre arter har besökt alla fågelbord, nämligen talgoxe (maximalt 50), blåmes (50) och grönfink (30). Andra arter som förekommer på de flesta ställen är domherre (36), pilfink (30), gråsiska (20) och nötväcka (8). Gul-

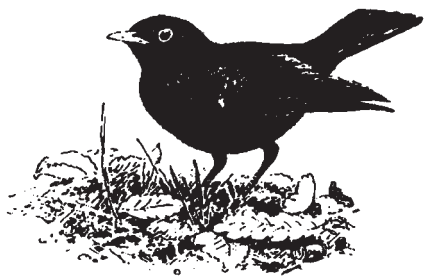

sparv har funnits på 18 fågelbord med som mest 200 stycken och gråsparv på 10 (20).

Av hackspettarna tycks gråspetten ha haft ett bra år, minst 19 stycken är rapporterade. Större hackspett har setts på nästan samtliga ställen, totalt 41. Även en mindre hackspett, sågs av Mats Sundkvist på Håsta by, och en gröngöling!, KG Åström i Norrbobyn, rapporterades.

Några övervintrande bofinkar (20) och bergfinkar (15) fanns också hos oss, men i betydligt mindre antal än de senaste vinternarna. Gråsiskor förekom endast sporadiskt med som mest ett tiotal i flockarna. Bland de få gråsiskorna sågs en snösiska. Ett fåtal trastar har också övervintrat, ca 15 koltrastar och åtta björktrastar.

Bland de lite mer ovanliga arterna kan nämnas tre nötkråkor i Forsa, fem turkduvor och framför allt en stenknäck hos Edvin Gun-

neriusson i Enånger och en hos Bernt Karlsson i Vålsta. Bernt hade även en trädkrypare och en sparvuggla hemma hos sig.

Drygt 15 sparvhökar har setts jaga bland småfåglarna. De som bor nära skogen har haft ganska många besök av svartmes och talltita.

De flesta tycker att det varit en sämre fågelvinter än normalt, framförallt har antalet fåglar varit mindre än tidigare vintrar. Bland det mest positiva nämns antalet gråspettar, domherrar och gulsparvar.

Följande har deltagit.

Roland Anjar, Dressviken, Arne Bengter, Hudiksvall, Kersti Bäckström, Iggesund, Sven Carlberg, Forsa, Erik Englin, Kilafors, Ville Fagerström, Forsa, Stefan Forss, Vij, Edvin Gunneriusson, Enånger, Robert Hatcher, Hudiksvall, Stina Hedström, Bergsjö, Allan Jonsson, Hudiksvall, Kenneth Karelius, Hudiksvall, Willy Karelius, Kitte, Bernt Karlsson, Vålsta, Lars Göran Lindström, Hudiksvall, Kurt Nordgren, Iggesund, Per-Ivar Persson, Hassela, Torgny Pettersson, Näsvisen, Dan Sandberg, Garluö, Mats Sundkvist, Hudiksvall, Seve Sundkvist, Hudiksvall, Nils Wetterlind, Forsa, KG Åström, Norrbobyn, Esbjörn Wettermark, Iggesund, Gerd Östberg, Hudiksvall.

Amerikansk kopparand

Sveriges första häckning - i Hälsingland

Bo Fagerström

Den 28 maj ringde Owe Nygren mig på mobiltelefonen "det ligger två amerikanska kopparänder i Tannetjärn utanför Bergsjö. En hane och en hona. Du måste komma och kolla!" Visst, visst svarade jag, men nu är det så att jag befinner mig ute i Östergötlands skärgård, så det är lite svårt att komma just nu. Detta är mobiltelefonens dilemma; man kan bli nådd varsomhelst, men det går inte alltid att ta sig dit man vill.

Nåja, några dagar senare var jag hemma och begav mig naturligtvis genast till Tannetjärn och kunde beskåda kopparänderna. Andra fyndet i Hälsingland och för första gången i Sverige både hane och hona. Fåglarna uppträdde dessutom som ett etablerat par. Skulle det kunna bli häckning?

Amerikansk kopparand häckar med ca 1000 par i Storbritannien och den har därifrån spritt sig till bl a Frankrike. För ett par år sedan ägde den första häckningen rum på Island. I Sverige har amerikansk kopparand observerats vid ett 30-tal tidigare tillfällen, nästan samtliga i

Sydsverige och endast enstaka individer. Man kan undra vad som förmått detta, landets första och hitills enda, par att slå sig ner just i Tannetjärn.

Honan sågs för sista gången den 26 juni och hanen den 6 juli. Hade de försvunnit från platsen eller kunde det vara så att honan ruvade och därför föreföll osynlig?

Den 18 augusti fick vi svaret. Då min son Ville och jag besökte Tannetjärn på morgonen hittade vi honan på vattnet igen, nu tillsammans med fyra ungar! Sveriges första häckning av amerikansk kopparand!

Ungarna och honan fanns kvar under hela september och den sista sågs den 7 oktober. Chansen torde nu vara ganska god att åtminstone några av dessa änder återvänder till Tannetjärn i maj 1997. Kanske kan detta bli ett kärnområde för den amerikanska koppar-

andens spridning i landet. Om detta är ett välkommet tillskott till den svenska häckfågel-faunan eller ej kan diskuteras. Vi som har fått äran av detta celebra besök kan ändå passa på och njuta av den vackra blånäbbade gästen!

Program

vår och höst

Samling där inte annat anges är alltid vid Lillfjärdens utfodringsplats.

Hornslandet

6/4

Samling: 05:00

Ansvarig: Mats Axbrink

I början av april är hackspettarna som mest aktiva. Problemet är bara att de är så morgonpigga så det gäller att vara tidigt i farten. Det blir även en sväng till havet för att spana in sjöfåglar.

Tisdagssexkursionerna

Tisdagskvällarna under april och maj ger vi oss ut i stadens omgivningar. Vi åker till platser som är mest intressanta för dagen. Kvällsexkursionerna brukar vara den programpunkt som samlar flest deltagare. Efter en lång vinter så längtar de flesta efter flyttfåglarnas ankomst. Både rovfåglar, tättingar och vadare står på programmet. Vi besöker som vanligt Malngrynnan, Tunasjön och Högsslätten bland annat.

15/4 kl 17:30 **Ansvarig:** Mats Axbrink

22/4 kl 17:30 **Ansvarig:** Lars G Lindström

29/4 kl 17:30 **Ansvarig:** Bo Fagerström
6/5 kl 17:30 **Ansvarig:** Björn Selin
13/5 kl 17:30 **Ansvarig:** Per Erik Mattila
20/5 kl 17:30 **Ansvarig:** Mats Sundkvist

Fågelexkursion

11/5

Samling: Festplatsen, Sörfjärden, 06:00

Ansvarig: Sven Norman

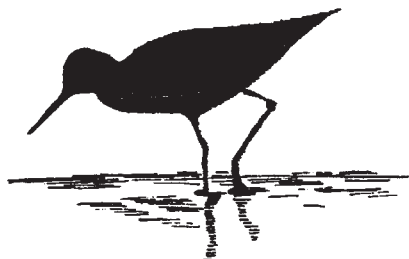
Den här söndagsmorgonen beger vi oss ut i Gnarps masugns naturreservat. De flesta vårfåglar har kommit upp till våra trakter och dessutom kan vid rätt väderlek ett antal vadare rasta vid kusten. Arrangemanget ingår i fågelskådningens dag.

Fågelskådningens dag

11/5

Samling: Fågeltornet vid Tunasjön, 08:00**Ansvarig:** Sven Carlberg

Traditionsenligt så ordnar HFK fågelskådningens dag vid Tunasjön med diverse aktiviteter. Tag med hela familjen på utflykt.

Fågelexkursion

21/5

Samling: Kiosken i Strömsbruk, 18:00**Ansvarig:** Owe Nygren

En exkursion till Ornskarpen står på programmet denna onsdagskväll. Kanske har svarttärnan som funnit här flera år återvänt?

Ledskär

24/5

Intresserade anmäler sig till Lars Göran Lindström 0650/141 21

Fågelklubben ordnar denna lördag en utflykt till en av Upplands bästa fågellokaler. Ledskär ligger i den nordöstra delen av landskapet, vid kusten, och erbjuder en massa spännande fågelupplevelser. Vid tidigare besök

har vi sett ängshök, som här har sin nordligaste häckplats i Sverige. Änder i massor bland annat åtta, skedand, snatterand och stjärtand får vi också se.

Skogsexkursion

25/5

Upplysningar: Willy Karelius, 170 72

Den här söndagen åker vi till Dalarna och gör en utflykt till Orsa finnmark. Anmälan till Willy.

Naturdag på Järnblästen

1/6

Samling: Se annonser i ortspressen.**Nattsångare**

10/6

Samling: 20:00**Ansvarig:** Lars G Lindström

Vårens första nattsångarexkursion. Hoppas vädret har varit det rätta i slutet av maj så att många nattsångare, (busksångare, flodsångare, gräshoppsångare, vaktel, kornknarr osv) har hittat upp till våra trakter.

Nattsångare

17/6

Samling: 20:00

Ansvarig: Mats Axbrink

Ännu en kvälls- och nattexkursion vid midsommartid. Bra väder och många fåglar är beställt.

Lofoten

Slutet av juni

Ni som är intresserade av att åka till Lofoten i slutet av juni kontaktar Kersti Bäckström 0650/201 83 i god tid före resan.

Stenö Orn

12/8

Samling: 17:00

Ansvarig: Mats Axbrink

Den här kvällen styr vi kosan söderut till Söderhamns kommun. Stenö Orn är vid lågvatten ett mycket bra ställe för rastande varelser.

Ringmärkning

30/8

Samling: Reffelmansviken, 05:00

Ansvarig: Kenneth Karelus

Vid bra väderlek så bör vi kunna fånga mycket fåglar denna morgon. Den här årstiden är sångarna som talrikast och även blåhaken förekommer i stora mängder. Ta chansen att se fåglarna på nära håll och få en inblick i hur ringmärkning går till.

Ringmärkning

20/9

Samling: Reffelmansviken, 06:00

Ansvarig: Mats Axbrink

Ännu en möjlighet att vara med på ringmärkning. Artsammansättningen är lite annorlunda jämfört med i slutet av augusti. De flesta sångare, utom gransångaren, har flyttat förbi oss och även blåhaken finns på sydligare nejder. Bo- och bergfink, grön- och gråsiska och dessutom mesar kan vi vänta oss.

World Bird Watch Day

Se annons i lokalpressen.

HUDIKSVALLSREGIONENS FÅGELKLUBB
EKONOMISK REDOVISNING FÖR VERKSAMHETSÅRET 1996

RESULTATRÄKNING

Intäkter	
Medlemsavgifter	5 280:00
Ränta	<u>157:13</u>
Summa intäkter	5 437:13
Kostnader	
Nattvakan	5 063:00
Porto	800:00
Utbetalningskort	22:00
Annonser	309:00
Möteskostnader	746:00
Silltrutsringar	<u>439:35</u>
Summa kostnader	7 379:35
Årets överskott	-1 942:22
Summa kostnader och årets överskott	5 437:13

BALANSRÄKNING

Tillgångar	
Innestående på postgirokonto	7 696:59
Summa tillgångar	7 696:59
Skulder och eget kapital	
Skulder	0:00
Eget kapital	7 696:59
Balanserat överskott	-1990 7 788:26
	1991 8 852:21
	1992 -1 406:82
	1993 508:65
	1994 -7 143:99
	1995 1 040:50
	1996 <u>-1 942:22</u>
Summa	7 696:59

Fågelböcker

Lars Jonssons fåglar i Europa

Lars Jonsson ibland benämnd världens främste fågelmålare, är en internationellt välkänd ornitolog. Fälthandboken presenterar cirka 670 arter, vilket inkluderar alla regelbundet förekommande arter i Europa samt de flesta häckfåglar i Nordafrika och Mellanöstern. Närmare 2 600 individuella fågelbilder kompletteras med en faktarik text. Den beskriver utseende, hur fågeln skiljs från andra arter samt kort om biotopval, läten och flyttning. Boken innehåller dessutom över 600 utbredningskartor.

Dess värde jämfört med många fälthandböcker är att den är mer heltäckande. Boken blir därför otympligare att ha med när man är ute. Delar av boken är tidigare publicerade 1976-80 i fem volymer under samlings titeln "Fåglar i naturen". Alla texter, kartor och mer än hälften av bildmaterialet är nytt.

Europas fåglar av Peterson, Mountfort och Hollom

Ny, briljant illustrerad upplaga av en av våra mest kända fågelböcker. 698 fågelarter beskrivs. 1 520 färgillustrationer och 366 utbredningskartor underlättar en snabb och exakt bestämning av båda könen och i alla åldrar. I mer än 40 år har svenska fågelintresserade använt denna välkända fälthand-

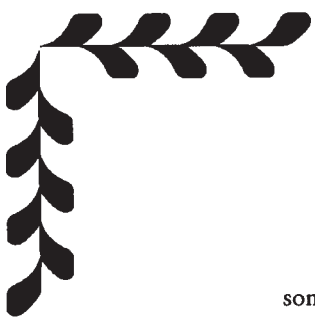
bok. Boken är nu helt omarbetad, i samarbete med ornitologer i hela Europa. För att underlätta för nybörjare och mindre erfarna fågelskådare har de inledande texterna till fågelfamiljerna utvidgats. Likaså ges detaljerad information om fåglarnas flyktsätt och beteende liksom om arter som är lätta att förväxla. Illustrationerna är nya och flera än i tidigare upplagor.

Fåglar i Norden av MatsÅke Bergström/Carl-Fredrik Lundevall

Fåglar i Norden porträtterar 205 arter eller drygt två tredjedelar av de fågelarter som förekommer i Norden. Boken blandar kurliga fakta på ett synnerligen intresseväckande sätt. De omfattande texterna berättar bland annat om hur fåglarna påverkade våra förfäders vardag, vilket ofta speglas i de många dialektala namn som förärats våra bevingade vänner, och om den roll de spelat i i folktron under århundraden. Faktainnehållet omfattar allt från kännetecken och läten till häckning och flyttning. En unik sammanställning presenterar det beräknade aktuella antalet häckande par av respektive art i samtliga nordiska länder.

Carl-Fredrik Lundevall, Sveriges kanske "meste fågelboksförfattare" delar i sina texter med sig av den kunskap han tillägnat sig under mer än 60 år i fågelmarkerna. Det engagemang som framgår av texterna visar att fåglarna är hans stora livsintresse. MatsÅke Bergström är en mästerlig naturkonstnär med fåglar och deras värld som sina käraste motiv.

Sommarnatt

Står vid en glänta i skogen
nattskärrans skog,
den tysta nattens sångare,
som låter tonerna vila på dimmorna,
som stiger och faller i skymningsljuset.

Det är stilhetens skog och tystnadens.
Tystnaden, som låter skogens egen röst få tala.
Det är sommarnattens stilla susning,
som för med sig dofter mer än ljud.
Dofter, som ger en aning om blommande myrar,
ångande kärr och lövade träd.

Att slutas i den totala tystnaden
är som att drömma,
att föras bortom jord och himmel,
att förenas med naturen
och känna glädje över livet,
som trasten i första gryningsljuset.

Han provar sin stämma från skogens högsta träd,
vänder och vrider för att få det rätta ekot.
En kör stämmer in i sången
och vårnatten vibrerar av ljud.
Tystnadens timma är förbi
och livet hälsar den nya dagen.

På myren lättar dimmorna
och ger färg åt solens första strålar.
En slöja av ljus strilar genom lövens blad
och målar en tavla av oändlig skönhet.
Den bilden följer mig på vägen,
när jag lämnar gläntan i skogen
en sommarnatt i juni månad.

Av Sigvard Carlsson

Vi är beredda

Välkommen till oss

Studiefrämjandet är ornitologernas studieförbund. Det betyder extra ansvar för studiematerial, service och cirkelledare.

Vi jobbar för Din sak!

Studiefrämjandet är en naturlig träffpunkt för ornitologerna.

FÖR STUDIECIRKLAR

RING TILL NÅGON AV STUDIEFRÄMJANDETS LOKALAVDELNINGAR

Gävle 026-11 54 45

Sandviken 026-27 32 90

Bollnäs 0278-240 70

Hudiksvall 0650-189 40

Ljusdal 0651-149 50

Söderhamn 0270-179 60

Studie
främjandet

